

Nieuwsbrief 11 BSL

Begeleiding Startende Leraren

Regio Eindhoven e.o.

Deze nieuwsbrief is bestemd voor leraren, schoolbegeleiders, coaches, schoolleiders van de deelnemende scholen van het project BSL. De nieuwsbrief is bedoeld als informatiebron en als platform voor kennisdeling. De brief wordt digitaal verspreid via de website van de ESoE en verschijnt tweemaandelijks.

Het derde jaar van het project Begeleiding Startende Leraren is ingegaan. 166 starters zijn inmiddels of waren verbonden met het project. In totaal zijn er nu 18 scholen betrokken. Vier nieuwe scholen treden toe. Hun starters participeren vanaf het eerste moment in het digitale platform voor beginnende leraren dat dit jaar van start gaat. De eerste introductiebijeenkomsten hebben we al achter de rug en het platform is in de lucht. Als u een kijkje neemt op www.lerarenplatform.nl ziet u prachtige foto's die gemaakt zijn op het Heerbeek College in Best. Dank aan de school en speciaal aan Jeroen, Wendy en de schoolbegeleider Alice die hun deuren gastvrij openzetten voor onze fotograaf.

De aangesloten scholen kunnen uit het aanbod van het BSL-project keuzes maken die aansluiten bij de eigen begeleidingsvisie en – behoeften van de school. Zo zijn er dit jaar weer veel belangstellenden voor zowel de basis- als de verdiepingstraining video coaching. Acht scholen gaan naast de individuele coaching met behulp van videobeelden aan de gang met de videoclub en drie scholen met lesson study. Dit jaar wordt ook het digitale platform in gebruik genomen. De projectgroep ondersteunt en volgt al deze activiteiten met veel interesse.

Ook deze keer zetten we in de nieuwsbrief een categorie centraal. Ditmaal zoomen we in op de beginnende leraar zelf. In openhartige gesprekken blikken zij terug op hun eerste periode als beginnende leraar op hun school.

Vier nieuwe scholen sluiten zich aan

In het schooljaar 2016-2017 treden vier nieuwe scholen toe tot het BSL-project.

Twee scholen maken deel uit van OMO Scholengroep De Langstraat: het d'Oultremontcollege uit Drunen en het Dr. Mollercollege uit Waalwijk. Het **Dr. Mollercollege** is een katholieke school voor

tweetalig voortgezet onderwijs (tto) voor havo en vwo in Waalwijk. Het Mollercollege begon in 1916 als Waalwijkse handelsschool als eerste school van Ons Middelbaar Onderwijs. Het Moller viert dus dit jaar feest met het 100-jarig bestaan van de school. Als startende leraar in deze school, kom je in een nieuw gebouw dat ingericht is op modern en vernieuwend onderwijs en dat gedeeld wordt met de Walewyc Mavo.

Het d 'Oultremontcollege is een school voor voortgezet onderwijs in Drunen. Het d 'Oultremontcollege onderscheidt zich met een technasiumopleiding en Cambridge Engels. Met zo'n 1200 leerlingen en veel verscheidenheid in onderwijstypes, van VMBO tot gymnasium, is het voor startende

leraren een aantrekkelijke school met veel verscheidenheid.

Het **Merletcollege** is een brede scholengemeenschap voor vmbo-basis en kader, mavo, havo, atheneum en gymnasium. De school kent vier vestigingen: twee in Cuijk, een in Mill en een in Grave. Aan de Grotestraat in Cuijk is de mavo-, havo- en vwo-afdeling gevestigd. Deze school onderscheidt zich onder meer door de havo- en vwo-leerlingen technasiumonderwijs te bieden, daarnaast biedt zij de mogelijkheid van tweetalig onderwijs (Engels) op vwo en is er een gymnasiumopleiding.

De vestiging aan de Robijnlaan verzorgt voor vmbo-basis en kaderleerlingen het onderwijs. In de kleinschalige setting kunnen de leerlingen zich er ontwikkelen in de beroepsgerichte intersectorale richting van het programma Dienstverlening en Producten.

De locatie in Grave biedt onderwijs op vmbo-basis en kader-, mavo-, havo- en vwo-niveau (onderbouw) en Merletcollege Mill richt zich op onderwijs aan vmbo basis en kader, mavo- en havo-leerlingen (onderbouw). Op beide scholen in Mill en Grave wordt net als in Cuijk op vmbo het intersectorale programma Dienstverlening en Producten aangeboden.

Het **Maaslandcollege** is gevestigd in Oss. Het is een scholengemeenschap voor mavo, havo, vwo en tweetalig vwo en havo. In 2017 komt daar ook tweetalig mavo bij. 1800 leerlingen volgen onderwijs op het Maaslandcollege De school is internationaal georiënteerd en geeft veel aandacht aan ICT, onder andere door middel van iPadklassen. Het stimuleren van een onderzoekende houding bij leerlingen en het leren zien van dwarsverbanden krijgt vorm in een modern ingericht onderzoekslaboratorium. Er zijn keuzewerkuren op maat als onderdeel van het stimuleren van leerlingen om hun eigen leren vorm te geven.

Overzicht deelnemende scholen

- Lorentz Casimir Lyceum
- Jan van Brabant College (locatie Deltaweg)
- Jan van Brabant College (locatie Molenstraat)
- Scholengemeenschap WERE Di
- Heerbeek College
- Zwijsen College
- Stedelijk College (Avignonlaan)
- Stedelijk College (Oude Bossche Baan)
- Dr. Knippenberg College

- Carolus Borromeus College
- Vakcollege Helmond
- Van Maerlantlyceum
- Pleinschool Helder
- Sint-Joris College
- Sondervick College
- Dr. Mollercollege
- d'Oultremontcollege
- Maaslandcollege
- Merletcollege

De deelnemende startende docenten:

54 beginnende leraren starten dit schooljaar met het BSL-project. Waar we in voorafgaande jaren een overzicht van de deelnemers konden geven, kunnen we dat nu niet. Doordat de deelnemers zich nu rechtstreeks hebben moeten aanmelden bij LONIE/RUG beschikken wij als regio niet over de achtergronden van de deelnemers.

Mededelingen vanuit LONIE/RUG

Per heden (vanaf midden oktober) is de dataverzameling voor **cohort 3-2016** begonnen: alleen de startende docenten die nu gaan deelnemen aan het project krijgen een nulmeting. De deadline voor deze dataverzamelingsronde is **30 november 2016**.

Op <http://www.begeleidingstartendeleraren.nl/landelijk-onderzoek> is alle informatie over het landelijk onderzoek geplaatst waarmee hopelijk veel vragen van scholen en/of startende docenten beantwoord kunnen worden. Zo is er een planning opgenomen met een tijdlijn van het gehele project en worden veel gestelde vragen beantwoord. Bij andere vragen kan altijd contact opgenomen worden met de regionale projectleider Gonny Schellings (g.l.m.schellings@tue.nl).

Op dinsdag 11 oktober is er een ICALT-training verzorgd aan de ESoE waaraan vijf toekomstige ICALT-observatoren hebben deelgenomen.

Introductiebijeenkomsten Digitaal platform

In oktober waren de introductiebijeenkomsten voor het Digitaal Platform voor de coaches en voor de startende leraren uit het project. In dit platform (zie: www.lerarenplatform.nl) worden dit schooljaar in totaal drie assignments en drie groepsdiscussies geplaatst. De drie assignments vormen voor de startende leraren de aanleiding om te kijken naar zichzelf op het niveau van de professionele identiteit en naar hun aansluiting met de school en het beroep.

Contact is het centrale thema van het eerste assignment. Voor een docent op een VO-school is contact een van de belangrijkste aspecten van het werk. Contact gaat verder dan communicatie alleen. Het gaat om het maken van verbinding met anderen in de school. In het assignment wordt gekeken naar de diepere intentie van waaruit je handelt en naar hoe intentie die in de werkcontext gezien en geaccepteerd wordt.

In de introductiebijeenkomsten met de startende leraren is aandacht besteed aan uitwisseling van onderwijsvisies en aan wat de starters in hun beroep beogen. Er was een duidelijke rode draad zichtbaar: de starters willen inspelen op individuele leerbehoeften van hun leerlingen en willen inzetten op differentiatie van het leerproces. Ze dragen zo bij aan de groei van hun leerlingen. Daarbij zien de meesten een rol weggelegd om zich in te zetten voor onderwijsvernieuwing.

In alle bijeenkomsten is bekeken hoe in het assignment gevraagd wordt om de diepere intenties in het contact met leerlingen, collega's of anderen te verwoorden. Het assignment is door de feedback van coaches en startende leraren verruimd. De uitwerking kan bijvoorbeeld aangeleverd worden in tekst en beeld, bijvoorbeeld een foto of afbeelding met begeleidende tekst. De startende leraren weten door de bijeenkomst ook dat de uitwerking mag passen bij de eigen ontwikkeling in de onderwijspraktijk.

Het assignment is een hulpmiddel om je bewust te worden van aspecten die je professionele identiteit kleuren. In contact met de coaches op school wordt de verbinding gelegd met de beroepspraktijk. De uitwerkingen van de assignments in het digitaal platform zijn dan ook voor de coaches zichtbaar, zodat zij deze uitwerkingen kunnen betrekken in hun gesprekken met de startende collega.

Afgesproken is dat de docenten van cohort 2 op 21 oktober het eerste assignment aangeleverd hebben in het platform. De onderwijsdiscussie die vervolgens in het platform wordt gevoerd, start op 2 november. De startende leraren van cohort 3 leveren het assignment in op 2 november a.s. Meer data zijn zichtbaar in het platform en aan het eind van deze nieuwsbrief.

Als je een account wil aanvragen, kan dat op de volgende manier:

- Ga naar www.lerarenplatform.nl
- Meld je aan als leraar,
- Wacht op de goedkeuring,
- Als je goedgekeurd bent, krijg je een melding via de mail,
- Je kunt daarna inloggen,
- Neem voor vragen contact op met j.mommers@tue.nl

De beginnende leraar in beeld

Mads: tweede jaars docent Spaans

Mads is voor het tweede jaar verbonden aan het Van Maerlantlyceum. Ten opzichte van vorig jaar heeft hij zeker een ontwikkeling doorgemaakt, zo constateert hij terugkijkend. Het is niet zo makkelijk om deze ontwikkeling onder woorden te brengen of te kwantificeren. “Fouten of teleurstellingen die ik in het eerste jaar tegenkwam, waren voor mij ontzettend leerzaam. Fouten wilde ik meteen herstellen. Zo heb ik meer vakdidactische kneepjes onder de knie gekregen.” Ook op gebied van timemanagement heeft Mads veel geleerd. Hij weet nu veel beter wat haalbaar is in een les en hoe hij zijn lesdoelen vormgeeft.

Mads geeft aan dat hij volwassener, professioneler is geworden in zijn werk. Het contact met diverse collega's hebben hem daarbij geholpen en zijn nog steeds van meerwaarde. “Door te delen met

“Praten met anderen haalt je uit de tunnelvisie”

collega's kom je in aanraking met verschillende points of view.” Zo is hij op ideeën gekomen die tot dan toe niet in zijn repertoire voorkwamen. Daarom vindt hij de bovenschoolse contacten die in het kader van het BSL-project plaatsvinden ook heel nuttig. Het praten met andere beginners haalt je uit je eigen tunnelvisie. Juist het feit dat je met “lotgenoten” ervaringen kunt delen vindt hij heel waardevol. Het feit dat de

school tijd vrijmaakt voor deze schooloverstijgende bijeenkomsten vindt Mads bevorderlijk voor zijn persoonlijke groei. “Het werk op school is zo hectisch dat het fijn is tijd te krijgen voor uitwisseling en verdieping.”

Mads ziet ook veel heil in intervisiebijeenkomsten. Hij suggereert dat een groot schoolbestuur als Ons Middelbaar Onderwijs (waar zijn school bij hoort) een rol zou kunnen spelen in het bovenschools bij elkaar brengen van beginnende leraren. Ook regelmatige video coaching met een goede nabespreking door de coach noemt hij waardevol voor het groeiproces van startende leraren. Hij merkt dat er op dit gebied op zijn school veel in ontwikkeling is en dat juicht hij toe.

Mads is een bevlogen onderwijzersmens. Doordat hij een kleine aanstelling heeft op de school waar hij nu werkt, is hij minder bij de school betrokken dan hij graag zou willen. De omvang van het vak Spaans dat hij geeft is hier de oorzaak van. Mads wil graag meer. Hij wil doorstuderen en een eerstegraads bevoegdheid halen. Dat is niet alleen om meer vakkennis op te doen, het Spaans beter te gaan beheersen en meer te weten te komen over de Spaanse taal en cultuur. Hij wil ook bijdragen aan de vorming van leerlingen en meedenken over modern onderwijs in de school. Daarom vindt hij

het fijn dat hij mee kan denken in een werkgroep die zich buigt over hoe op zijn school het onderwijs een eigentijdse invulling kan krijgen. De gesprekken in deze werkgroep noemt hij verrijkend voor zijn eigen beeld van onderwijs. Op termijn ziet hij zichzelf op zijn huidige school (en/ of ook elders) graag projectmatig werken in de bovenbouw van havo en vwo. Daar ligt voor hem vakinhoudelijk en didactische een mooie uitdaging. Zijn lerende, openstaande houding wil Mads graag vasthouden. Dat is volgens hem de basis van professionele ontwikkeling.

Joni: derde jaars docent wiskunde

Joni gaat nu haar het derde jaar in op het Knippenbergcollege waar ze ook haar lio-stage liep. Ze is inmiddels helemaal vertrouwd met de school en voelt er zich uitstekend thuis.

Als zij de ontwikkeling die zij deze jaren heeft doorgemaakt schetst, constateert ze dat ze als persoon nog precies hetzelfde in haar werk staat als in het begin. Wel merkt ze op dat haar didactische aanpak is veranderd. Voor een deel komt dit voort uit het feit dat ze gedurende de eerste twee jaren van haar aanstelling ook nog bezig was met haar masteropleiding. Daarnaast hebben cursussen die vanuit de school zelf georganiseerd werden hier ook een positief effect op gehad.

Joni vindt het belangrijk dat zij passende werkvormen hanteert. Ze merkt dat dit naar de achtergrond dreigt te verschuiven nu ze naast haar lessen wiskunde nog andere taken vervult in haar school. "Het gedrag van leerlingen is in deze tijd al weer heel anders dan in de tijd dat ik in de schoolbanken zat. Dat vraagt dat je daar als leraar zo goed mogelijk op aansluit," is de overtuiging van Joni. Omdat ze zelf jong is, kan ze dichtbij de leerlingen staan, begrip voor hen opbrengen en hen op een passende manier begeleiden.

Ze ziet dat ze daarin is opgeschoven. Ze vindt het belangrijk dat ze leerlingen stimuleert meer zelfstandig te worden; ze wil zelfsturing stimuleren. Dat betekent dat ze nu de leerlingen minder strak controleert dan ze eerder gewend was te doen. Daarbij maakt ze natuurlijk wel een onderscheid tussen de leerlingen van de onder- en van de bovenbouw.

"Je moet zo goed mogelijk aansluiten op het veranderende gedrag van leerlingen"

Ruimte is belangrijk voor ontwikkeling, zo heeft Joni als beginnende docent ervaren. Op haar school heeft ze die ruimte zeker gekregen. De school hanteert geen eindeloze reeks regels. De regels die er zijn, zijn functioneel en daar kan ze achter staan. Ze heeft gemerkt dat je als beginnende docent mag groeien op het Knippenberg en nu, na twee jaar voelt ze zich op en top "Knippenberger". Ze wordt gezien en erkend op school, wat ertoe leidde dat ze naast haar lesgevende taak taken uitvoert die goed bij haar passen. De open cultuur op het Knippenbergcollege maakt dat een beginnende leraar gemakkelijk bij collega's terecht kan voor tips en vragen. Er is veel ruimte voor informeel leren. Dat betekent voor een beginner dat die ook behoorlijk zelfsturend moet zijn om zijn weg te vinden, en dat past uitstekend bij de leerstijl van Joni. Ze voelt zich extra bevoorrecht met een geweldige sectie onder leiding van een fantastische sectievoorzitter.

De schooloverstijgende contacten uit het BSL-project heeft Joni als heel waardevol ervaren. "Je kon even afstand nemen van de hectiek van de dag. Ik kwam er altijd rustig vandaan omdat ik de zaken weer op een rijtje had. Bovendien was het goed te ervaren hoe het met mij en mijn school ging in vergelijking met anderen."

Gewijzigde planning video coaching

In de planning voor de verdiepingscursus video coaching zijn de data gewijzigd. De eerste twee bijeenkomsten vonden plaats op 27 september en 18 oktober, de laatste twee zullen zijn op 29 november en 7 maart. De bijeenkomsten zijn steeds op Fontys Tilburg. Voor broodjes wordt gezorgd.

Nieuwe cursussen videotraining

Bij voldoende belangstelling worden de basis- en verdiepingscursus videotraining nog een keer aangeboden in het kader van het BSL-project. Belangstellenden kunnen zich **tot 15 november** per email melden bij Rita Schildwacht: m.schildwacht@fontys.nl met een cc. naar Gonny Schellings g.l.m.schellings@tue.nl. Vermeld bij de aanmelding duidelijk voor welke training aangemeld wordt.

De belangstellenden krijgen spoedig na hun aanmelding nader bericht.

Voor in de agenda

Activiteit:	Datum:	Tijd:	Plaats:
Videotraining basis (1) tweede bijeenkomst	1 november 2016	15.30 - 19.00 uur	FLOT
Start onderwijsdiscussie op digitaal platform voor cohort 2	2 november 2016		Platform
Aanleveren assignment 1 in het digitaal platform voor cohort 3	2 november 2016		Platform
Videotraining basis (2) tweede bijeenkomst	14 november 2016	15.00 - 18.00 uur	FLOT
Terugkomdag Identity Workshops voor cohort 1	14 november 2016	9.00 – 12.00 uur	ESoE
Schoolbegeleidersoverleg	15 november 2016	15.00 -17.00 uur	ESoE
Videotraining verdieping derde bijeenkomst	29 november 2016	15.30 - 19.00 uur	FLOT
Videotraining basis (1) derde bijeenkomst	13 december 2016	15.30 - 19.00 uur	FLOT
Videotraining basis (2) derde bijeenkomst	19 december 2016	15.00 - 18.00 uur	FLOT
Bijeenkomst coaches over digitaal platform	11 januari 2017	15.00- 17.00 uur	ESoE

De volgende nieuwsbrief verschijnt in januari 2017. Daarin onder meer:

- **Het digitale platform in werking**
- **Inductie en HRM beleid**